

א ת מ ו ל

תיאטרון

גילוי הטקסט היזהרי

פסטיבל עכו "גילוי אליהו" על פי ספרו של ס' יזהר; יצירה בימתית רות קנר; עיצוב פנצ'ו אלדברג; תלבושות חגית ויטמן; תאורה שקד וקס; מוסיקה אורי דרומר.

פסטיבל עכו נפתח בפעם ה-22, ולמרות חששות בגלל המצב היו הרחובות סביב אולמות האבירים מלאים למדי. המנהל האמנר תי החדש של הפסטיבל, עתי ציטרון, הוא אדם המכור לתיאטרון אחר מבחינה אמנותית, ולא רק ארגונית. הוא הצהיר בראיונות לקראת הפסטיבל שהוא נגד הרודנות של הטקסט בתיאטרון. כמה אירוני שההצגה הראשונה שראיתי בפסטיבל – ואין לי ספק שהיא אחת הטובות בו, כי היא היתה בולטת בכל מסגרת תיאטרונית, ממסדית או ניסויית, שמנית או חדשנית – נסמכה רובה ככולה על טקסט. ואיזה טקסט: "גילוי אליהו" של ס' יזהר, המתואר על ידו (והוא היה גם בקהל) כ"פירורי היזכרות של לא לוחם במסע משני עבי התעלה החסומה".

הטקסט, בעברית היזהרית המדהימה, היוצרת מציאות וערה כל הזמן לעצמה ולמשמעויות ולמוסר שבהן, מתאר את השבר והמהר מה של מלחמת יום כיפור, בפריזמה אישית של לוחמים הלומים. אבל המלים המדויקות, הכואבות, הנוקבות, נשמעות אקטואליות להדהים, על האיוולת שבעשיית מלחמה שרק תוביל למלחמה אחרת, ועל חוסר היכולת של הצדדים לעשות שלום, כשתוך כדי כך "חוטפים מוות" אנשים צעירים.

ההצגה מוגדרת "יצירה תיאטרונית" של רות קנר, והיא אכן כזאת. קנר, שהציגה בעכו לפני שנתיים את "איימוס", שגם שם הפגינה שפה תיאטרונית מגובשת, מגלה כבוד מירבי לטקסט והיא יוצרת באמצעותו אירוע המשתמש בצלילים, העמדות, מוסיקה (מצויינת, חיה, עם תופים ופעמונים ושלל צלילים). זהו אירוע אפקטיווי להפליא, כשאינן בו אפקט שאינו משרת את הטקסט, אין בו תנועה אחת מקרית, אין בו דבר שאינו עומד לשירות המכלול, שהוא הבעת הטקסט, מסריו ומוסרו.

והטקסט מבוטא בבהירות ובמסירות על ידי קבוצת שחקנית שחיה אותו, כשכל אחד מהם אחראי לדמויות שהוא יוצר, בשיא של אמינות, וגם מחויב לשלמות ההפקה. ואלה שמותיהם: רונן בבלוקי, אלון בלומנשטיין, יוסף סווד, שירלי גל וטלי קרק, שתמי מותה המיוחדת, הכמעט ילדותית, בתפקיד המספר, מעניקה לערב את הטון הייחודי שלו.

פסטיבל נועד מטבעו לצפייה בכמה הפקות ברצף. אך עוצמתה וייחודה של "גילוי אליהו" היא כזאת שאין ממש רצון לראות משהו אחר אחריו (בתכנית שלי היתה הצגה "מי ישמור על העצים". הצצתי, והחלטתי שלא אני). יש לעומת זאת רצון עז לשוב ולקד רוא ולהתבשם ולכאוב עם הטקסט של ס' יזהר.

מיכאל הנדלזלץ